

איילת בריארי

ניבה ליור:

„הערך הספרותי קובע לגבי הכחשת השואה!“

ספרו של הסופר הניאו־נאצי דויד אירווינג, „דו"ח לויכטר“, ראה אור בימים אלה וכבר העלה עליו את קצף הבריטים, שהחלו במיבצע־החתמה המוחה על פירסומו. אירווינג טוען בסיפרו כי שואת־אירופה לא היתה ולא נבראה, וכי מחנות־הריכוז ותאי־הגזאים כולם פרי דימוינם של יהודים ואוהביהם. קרוב לוודאי שההחתמה בבריטניה אינה סוף־דבר, ויחד עם זה ברור שכל פירסום נגד הספר יביא לו פירסום. האם ספר כזה יכול לראות אור גם בארץ, שאלתי את ניבה ליור, העורכת הראשית של הוצאת „כתר“, שהוציאה בחודש האחרון את סיפרו השנוי־במחלוקת של סאלמן רושדי, „פסוקי שטן“.

ספר, קודם כל, צריך לקרוא כדי לקבל החלטה. ההחלטה

ספרים

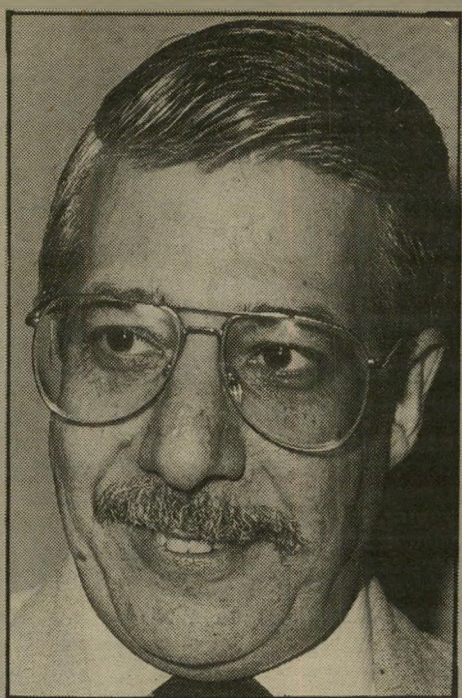
הראשונה אצלנו בעניין סיפרו של רושדי היתה ספרותית. כבר אז נשאלתי אם היינו מסכימים להוציא לאור את „מיין קאמפף“ של היטלר, ועניתי או שטכסטים שאין להם ערך ספרותי, ולעומת זאת הם קוראים להסתה או שיש בהם אלמנטים של גזענות, זה כבר עניין אחר.

● **מה בתרב ב„מיין קאמפף אנחנו כולנו יודי עים פחות או יותר. אבל הבה נחזור לספר החדש של אירווינג, שעוד לא ברור איך הוא כתוב, אבל כבר הוא מעורר מחלוקת.**

לא קראתי את הספר.

● **אני רוצה להקציץ את השאלה. אם הספר של אירווינג, למרות הכחשתו את השואה, יש לו ערך ספרותי, מה הייתם מחליטים בהוצאת „כתר“?**

אם לספר יש ערך ספרותי — יש על מה לדבר. (דניאלה שמי)

עידית סיאן

אלי מסר:

„נמל טהראן פתוח 365 ימים בשנה!“

אסור להתלונן כל הזמן. הנה מה ושם, גם השפויים בישראל זוכים בניצחון קטן, כמו שקרה בשבוע שעבר.

ברגע שנודע כי יש כוונה לסגור את נמלי־התעופה בארץ בימי־שבת, בערב־שבת, בחגים ובערבי־חגים, כונסה ישיבת־הירוש של מאנל מנהלי חברות־התעופה הפועלות בישראל, ונשלחו מברקים לכל הנוגעים בדבר. ביקשתי מדובר הפאנל, מנכ"ל „נתיבי האוויר האוסטרליים“ אלי מסר, שיסביר לי מה הם עשו בדיוק.

הברקנו לשרי־התחבורה, לשרי־התירות ולשרי־האוצר, ר"הבהרנו להם ח"מ־שמעית איזה נזק חמור תביא הסגירה הזאת למדינת־ישראל.

● איזה?

הפסקת התנועה האווירית במשך יום וחצי בכל שבוע תהיה מכה קשה מאוד לתיירות, ותשכש את עבודת חברות־התעופה הפועלות בארץ. זה גם יביא לייקור הוצאות־התייץ על של נמלי־התעופה בדיגוריון, ובכך ישפיע על מחירי הטיסות. כל זה מכילי לדבר על הנזק הרב שייגרם לתדמית המדינה כמדינה נאורה, ואת זה אני אומר כאזרח ישראלי.

● **אגב, האם יש איזו ארץ בעולם הסוגרת את נמלי האוויר או הים שלה בגלל חגים?**

תעופה

לא. אין דבר כזה. גם נמלי־התעופה של טהראן פתוח כמשך 365 יום בשנה.

● **טוב, אני מבינה שהמיוברקים שלכם עשו את שלהם.**

כך זה נראה. שרי־התחבורה כבר הודיע בסוף השבוע שאין כוונה לסגור.

● **ובזה אתם רואים את העניין כסגור?**

כרגע כן. נראה שהבינו שאי־אפשר לסגור מדינה, שהישה היחידה אליה היא האוויר, במשך יום וחצי בכל שבוע.

● **לפי דעתך, גם אי־אפשר לסגור חברת־תעוף סה לאומית במשך יום וחצי בכל שבוע, ובכל זאת זה קיים.**

זאת לא בעיה שהפאנל מגיב עליה.

● אתם מרוצים, ניצחתם?

אנחנו לא מחפשים ניצחונות, אבל נדמה לי שבמיקרה הזה מדינת־ישראל ניצחה.

אילי דות, העולם החוץ

תמר גוז'נסקי:

„ממשלת תורכיה אידגנה את החזרה למולדת!“

רחבעם („גנדי“) זאבי היה בוודאי מאמץ בשתי ידיים את תוכנית הטראנספר של ממשלת־בולגריה. אחרי הניסיון להטמיע את המיעוט התורכי בבולגריה, החליט מי שהחליט לזוּם את חזרתם של התורכים כים מבולגריה לתורכיה. גם מי שנולדו שם. שאלתי את תמר גוז'נסקי, עורכת הביטאון הקורמוניסטי, „זו הדרך“, איך היא מסבירה את זה. אין תוכנית־טראנספר.

● את מוכנה להסביר?

שגיאות, שנעשו בעבר, ביחס למיעוט המוסלמי בבולגריה, בין היתר בעניין החלפת שמו־מישפחה, נוצלו על־ידי ממשלת תורכיה, שערכה מסע־תעמולה בנוסח חזרה למולדת. לכן אף אחד לא גורש. רק מי שנתפסו לתעמולה מבקשים היום לצאת. תעמולה דומה מתנהלת כרגע ביחס למוסלמים כיוון. גם אותם מפתה ממשלת־תורכיה לעזוב את יוון ולחזור לתורכיה, או לחלק של קפריסין הכבוש על־ידי תורכיה.

● **מדוע, אם כן, היו התייחסויות לצעד הזה כאל טראנספר?**

בולגריה דווקא קוראת למוסלמים להישאר. יש בבולגריה 1.3 מיליון מוסלמים, ועד כה עזבו 60 אלף, ובערך 200 אלף ביקשו אשרות־יציאה. זאת אומרת שהרוכ לא נתפסו לזה. יש, דרך אגב, מוסלמים החוורים מתורכיה לבולגריה, אחרי שנים להיקלט שם ולא הצליחו. בבולגריה הם חיו ככפרים, ומצבם לא היה רע. כשהגיעו לתורכיה ולא מצאו

טרנספר

עבודה, הם פשוט חזרו.

יש לנו מה ללמוד מכך?

ממשלת־בולגריה מבקשת מהתורכים להישאר. היא רואה בהם אזרחים שוויוניים, ומצטערת על כל השגיאות שיש עשתה, ומודה בכך שנעשו שגיאות. זה בדיוק ההיפך מהמצב כאן, אם מתייחסים לערבים אורחי־ישראל.

● **בכל זאת, איך את מתייחסת להצהרות ה־סותרות שהתפרסמו?**

אפשר לקבל את הגירסה של ממשלת בולגריה או את הגירסה של ממשלת תורכיה, שאידגנה את המסע הזה, אבל מעמידה פנים שלא ידעה דבר. כל מיני אנשים בעולם שמים עצמם כמגיני בני לאום או דת בארצות אחרות, ותחת הרגל הזה נעשים כעצם דברים אחרים.

העיתונות בארץ קיבלה, כנראה, את הגירסה של ממשלת תורכיה, הידועה במישטרה הדמוקרטי, הרואה באופן מיוחד לזכויות־הפרט ולזכויות מיעוטים כפרט. (אורית זרובבל)